

Samarbeidskonferanse mot økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet

i regi av SMSØ Vestland

Samarbeid mot svart økonomi

PROGRAM

KL. 10.00-10.05 ► Helene Frihammer, NHO Vestland

Velkommen

KL. 10.05-10.35 ► Næringslivets Sikkerhetsråd NSR | Odin Johannessen

Trusselsituasjonen - Det store bildet

KL. 10.40-11.00 ► Vest Politidistrikt | Enhet for etterretning

Politiets Lokale trusselvurdering med fokus på arbeids- og økonomisk kriminalitet

KL. 11.00-11.10 ► **PAUSE**

KL. 11.15-11.30 ► LO | Trude Tinnlund, LO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.35-11.50 ► NHO | Anne Louise Aarhun Bye, Avd. Direktør arbeidsliv, NHO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.50-12.00 ► Helene Frihammer, NHO Vestland

Spørsmål

KL. 12.00-12.30 ► **Lunsj**

KL. 12.35-13.05 ► Regjeringen | Per Olav Skurdal Hopsø, Statssekretær

Regjeringens tiltak og satsing for et trygt og seriøst arbeidsliv

KL. 13.10-13.30 ► Bedrift fra utsatt bransje | Trond Håkon Nørheim
Adm. Direktør/CEO, Schibsted Distribusjon Vest

Schibsteds vei mot bærekraftige arbeidsforhold i distribusjonsbransjen- Avisbudsaken fra 2023

KL. 13.30-13.40 ► **PAUSE**

KL. 13.40-14.00 ► KS Vestland | Øystein Høyvik, KS Vestland 1 kommune

Hvordan kan strategisk innkjøpsledelse bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet

KL. 14.00-14.15 ► DNB | Knut Erik Friis, Seksjon Financial Crime

DNB etterlyser tiltak mot organisert kriminalitet

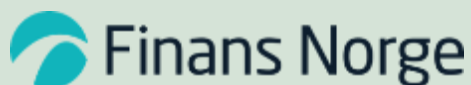
KL. 14.15-14.30 ► Samtale med salen | Ledes av Helene Frihammer, NHO Vestland

Hva kan vi sammen gjøre for å bedre situasjonen

Globale kriser og nasjonale utfordringer – et økonomisk og arbeidslivskriminalitets- perspektiv.

Bergen, 21. november 2024
Odin Johannessen

Our geopolitical reality- A World Divided

Ukraine – Russia war:
Attrition warfare – who has the industrial base?
Sanctions!

Israel – Hamas and Hezbollah wars:
Raising the prospect of a wider war.
- Sanctions?

**Democracy vs
autocracy**

Climate

Commodities

Cyber

Crime

War in Sudan April -23:
Genocide
Multiple implications

CHINA and USA:
Isolation and bi-polar strategic
rivalry/competition.
Sanctions!

Regional tension

- North and South Korea
- China and several countries.
- Taiwan.

Russia – Ukraine war.

- Frozen conflict in Ukraine along roughly the current line of contact.
- From “a special military operation” to an industrial war – industrial capacity and people (soldiers).
- Drones transforming warfare.
- Logistics.
- Winter – targeting electricity/energy infrastructure.
- Long lasting – wearing on society – consequences!
- A state short of peace – sanctions and restrictions.
- Risk for escalation into a global conflict.

Ukraine and Russia trade huge drone strikes - video

Drone attack video: UKRAINE'S BOZHA SPRAVA/UKRAINE'S ADAM TACTICAL GROUP VIA TELEGRAM

© 2024 Institute for the Study of War and AEI's Critical Threats Project

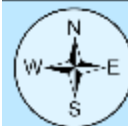
Israel – Hamas and Hezbollah wars

- Israel has advanced towards its military goals but faces an ever higher civilian toll in Gaza and in Lebanon corresponding harm to its reputation.
- Humanitarian law requires that the military advantage of each and every combat operation during conflict needs to be balanced against the risk of civilian casualties, even if vital interests of the state mounting the operation are at stake.
- Is it possible to revive the Israeli-Palestinian peace process (two-state solution)?
- Proxy war between USA/UK and Iran.
 - Iran backing Hezbollah, Hamas, Houthis.
 - USA/UK backing Israel.
- Prospect of a wider war?
- The role of international organizations?

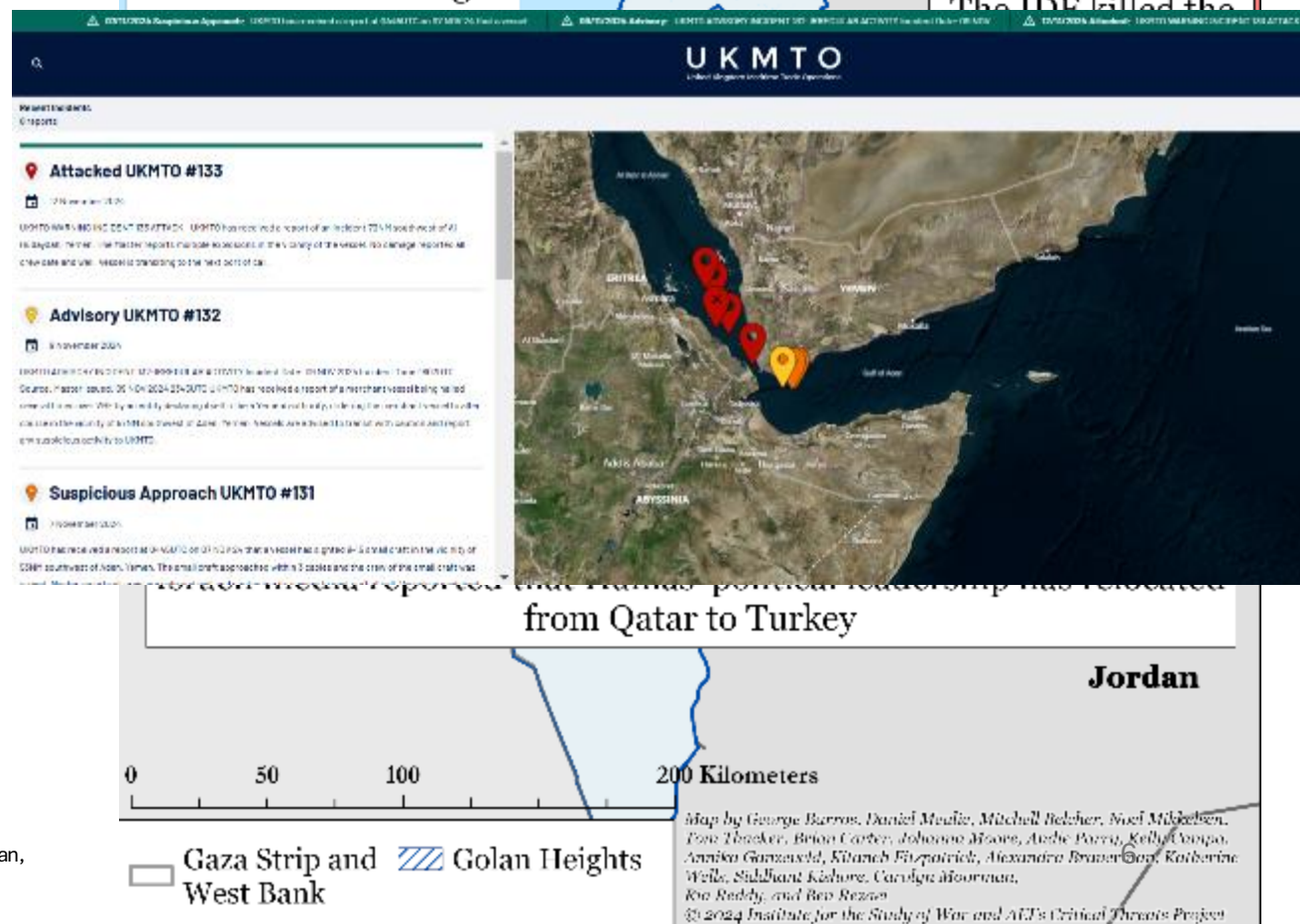
Sources: ISW, NY Times, The Economist, CIA, Foreign Policy, Foreign Policy, The Guardian, United Kingdom Maritime Trade Operations .

Key Takeaways in the October 7 War

As of November 17, 2024 at 2:00 PM ET

The IDF is changing the length of time it activates reserve forces, which would enable the IDF to sustain a longer

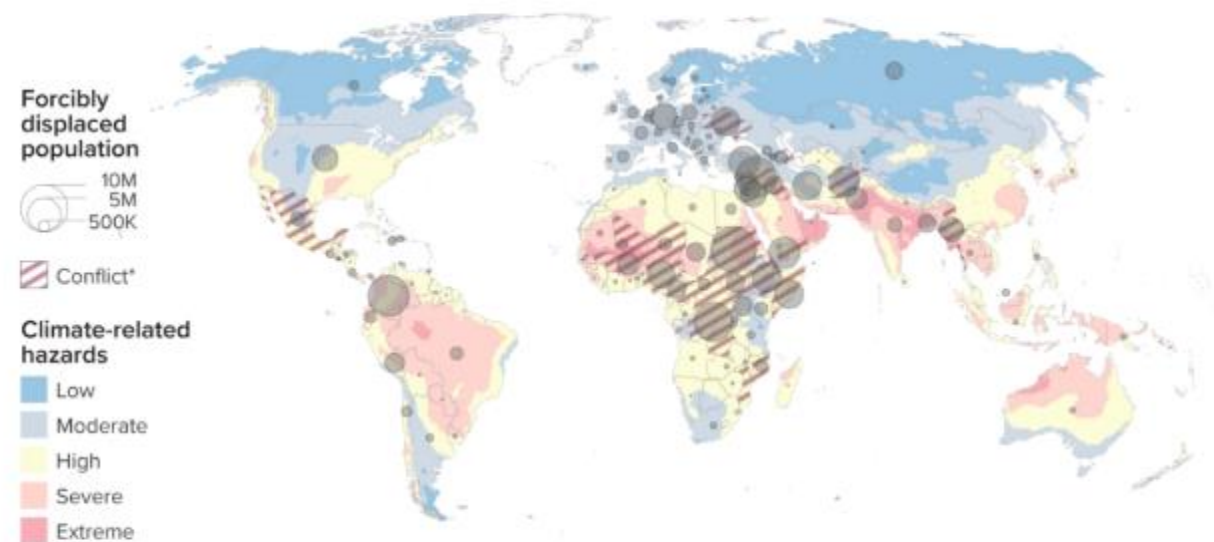
War in Sudan

- A genocidal militia is winning the war in Sudan.
- Sudan is a failing state, but who is actually behind and why?
- Regional and potentially global consequences!
- The role of international institutions?
- Over 25 million people across Sudan, South Sudan, and Chad are trapped in a spiral of deteriorating food security. including at least 17 million in Sudan. The war risks creating the world's largest hunger crisis (WFP)
- Migration – what if?

Sources: The Economist, FT, World Food Program, Foreign Policy; CIA, The Guardian, UNHCR, NRC, Humanitarianaction

Climate-related hazards, countries with more than one conflict-related death per 100,000 (2022) and the number of forcibly displaced people per country (2023)

*Countries with more than one conflict-related death per 100,000.

USA – China

Næringslivets
sikkerhets-
råd

Strategic competition – with mutual strategic deterrence and global economic competition as the main modus operandi.

China:

- Four pillars:
 - Belt and Road Initiative (2013),
 - Global Development Initiative (2021),
 - Global Security Initiative (2022)
 - Global Civilization Initiative (2023)
- Military and security
- Sanctions and restrictions.

USA:

- De-risk, diversify and decouple.
- Election 2024 – new administration shifts foreign policy, trade policy, security policy?
- Sanctions and restrictions.

Sources: Foreign Policy, Financial Times, The Economist, Foreign Affairs, Reuters, People's Republic of China Ministry of Foreign Affairs, China diplomacy org, Belt and Road Portal,

Regional tension:

Næringslivets
sikkerhets-
råd

Strategic competition – with mutual strategic deterrence and global economic competition as the main modus operandi.

China's nuclear buildup, combined with China's broader investments in modernizing its armed forces, has caused deep concern in Washington.

The PRC accused a joint US-Canadian transit of the Taiwan Strait of undermining peace and threatening the PRC's sovereignty.

The United States sanctioned two PRC firms involved in producing drones for Russia. This is the first time the United States has accused PRC entities of sending lethal aid to Russia's war effort in Ukraine.

The risk of a new Korean war.

Sources: Foreign Policy, Financial Times, The Economist, Foreign Affairs, Reuters, ISW China–Taiwan weekly update.

ANALYSIS

The Risk of Another Korean War Is Higher Than Ever

Pyongyang is playing Russia and China against each other—and has given up on the United States.

By **Robert A. Manning**, a distinguished fellow with the Strategic Foresight Hub at the Stimson Center, where he works on its global foresight and China programs.

Portraits of Russian President Vladimir Putin and North Korean leader Kim Jong Un with banners that translate to "Long live the undefeated friendship and unity of DPRK-Russia!" and "We warmly welcome Comrade Vladimir Vladimirovich Putin, the President of the Russian Federation" outside the Pyongyang Indoor Stadium in Pyongyang on June 20. KIM WON JIN/AFP VIA GETTY IMAGES

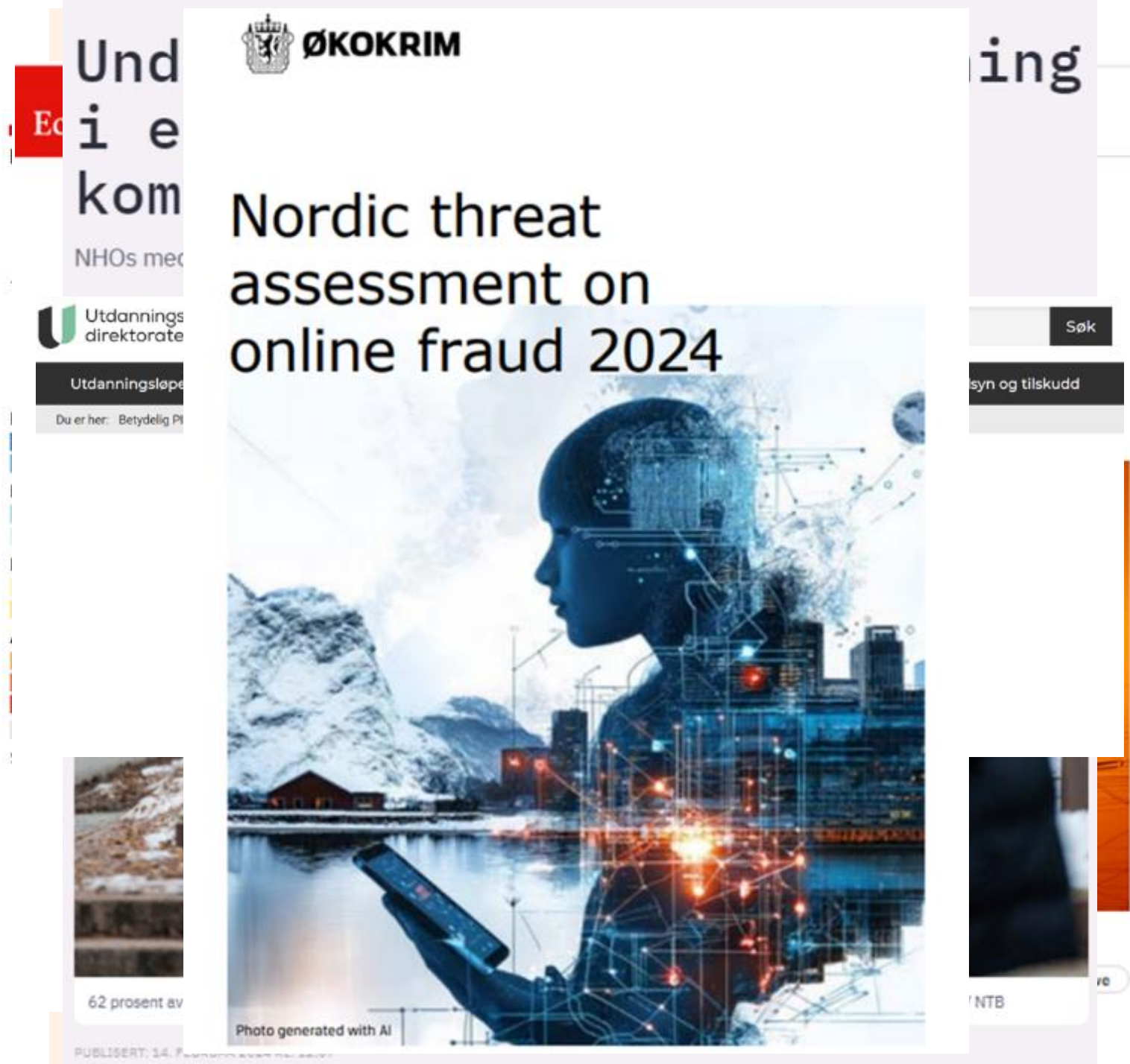
Never miss a story: Click + to add authors, topics and regions to your **My FP** profile.

✓ Geopolitics ✓ China ✓ Russia + North Korea

Næringslivets
sikkerhets-
råd

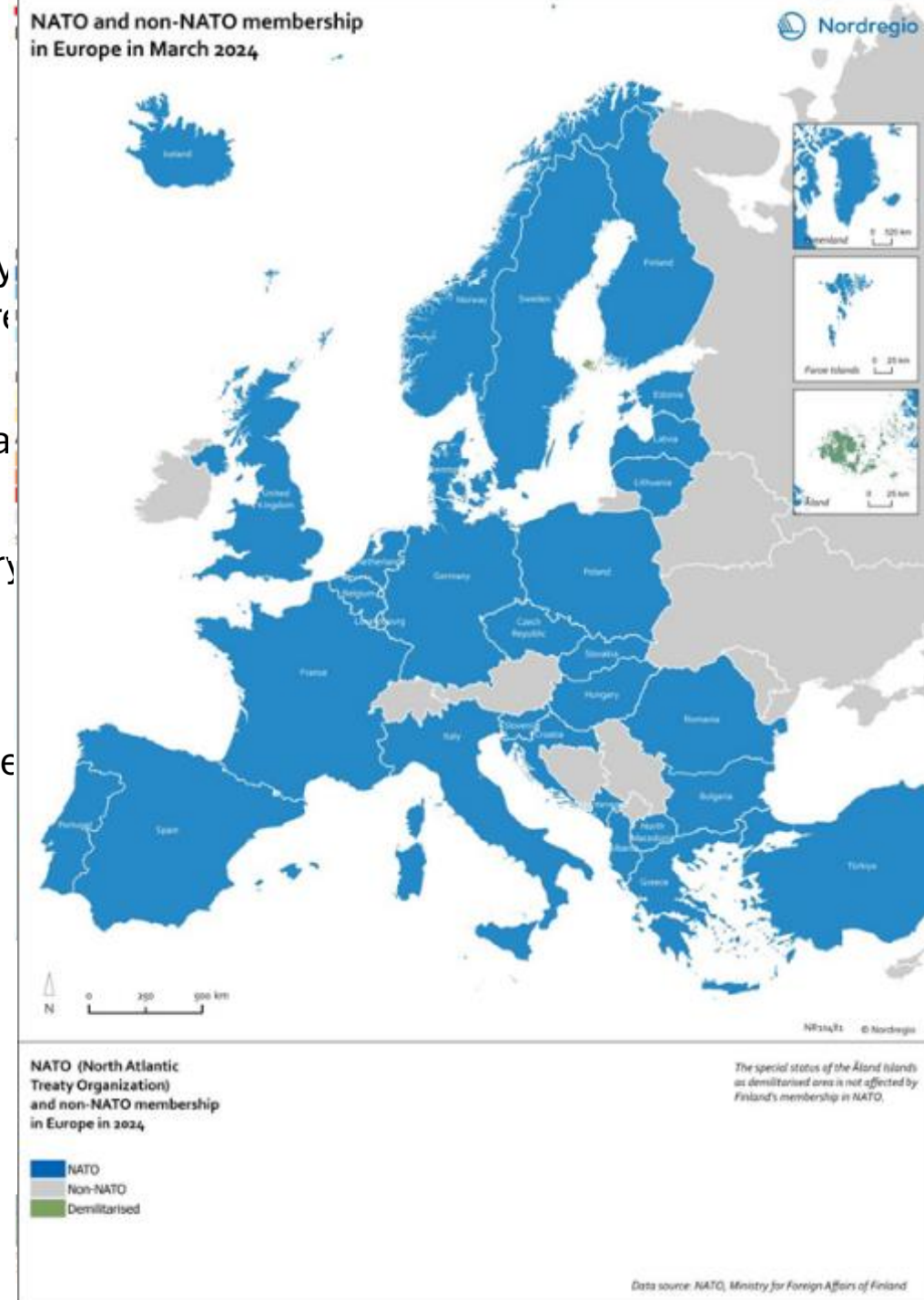
- Democracy vs. Autocracy
- Climate
- Commodities
- Cyber and Technology
- Crime

Sources: The Economist, NYT, Maritime
Executive;

So what:

- A business model built in part on cheap energy from one autocracy (Russia) and abundant demand from another (China) faces a severe test.
- Energy-intensive business such as chemicals or steel face a similar challenge,
- Global Commodities Security threatened – peace and stability, rivalry challenged in several countries/regions.
- The new situation will be complicated and long lasting.
- Norway and most nations will need to rethink national and alliance readiness and resilience (Nato art 3)
- Migration and social unrest.
- Espionage and Sabotage.
- Multiple threats from several vectors
- Global and European security challenges can bring new opportunities and possibilities home and abroad.

Forsvar i flere linjer

1. Internasjonal lover og regler.
2. Nasjonale lover og regler.
3. Vårt nasjonale totalforsvar
4. Forsvaret – (in extremis).
5. NATO

Artikkel 5 forkortet versjon:
Partene er enige om at et væpnet angrep mot en eller flere av dem i Europa eller Nord-Amerika skal betraktes som et angrep mot dem alle..

Resilience – the first line of defence.

In 2016, at the Warsaw Summit, Allied leaders committed to enhancing resilience by striving to achieve seven baseline requirements for civil preparedness:

- assured continuity of government and critical government services;
- resilient energy supplies;
- ability to deal effectively with uncontrolled movement of people;
- resilient food and water resources;
- ability to deal with mass casualties;
- resilient civil communications systems;
- resilient civil transportation systems;

In order more effectively to achieve the objectives of this Treaty, the Parties, separately and jointly, by means of continuous and effective self-help and mutual aid, will maintain and develop their individual and collective capacity to resist armed attack.

Nato article 3

Systematisk sikkerhetsarbeid.

- Situasjon og sammenhenger,
- Verdier og verdikjeder, VTS-analyse
- Omgivelser lokalt, nasjonalt og internasjonalt,
- Trusselbildet og –aktører,
- Sanksjoner og eksport kontroll,
- Teknologi - sikkerhet – IT – OT – fysisk sikring,
- Personell – innsidere,
- Samtidighet utfordringer

PST mener russisk etterretning har endret seg - Mer risikovillige. De har mindre å tape

NÅR INVESTERINGER BLIR TIL VÅPEN

DN

Telenor slår alarm: Trusselnivået mot norsk næringsliv når nye høyder

Telenor har blekket. Skyld i en rekke alvorlige sikkerhetsbrudd. Nå slår Telenor alarm om et trusselnivå mot norsk næringsliv som nå går på rekordhøyde.

Kongsberg-Ingeniører lokket med attraktive jobbtillbud som inneholdt spionware

Næringslivets sikkerhetsråd har fått informasjon om at Kongsberg-Ingeniører har lokket med attraktive jobbtillbud som inneholdt spionware.

Næringslivets sikkerhetsråd om attentatplan: – Kan det skje i Tyskland, kan det også skje her

– Dette er en veldig viktig melding om at det kan skje i Tyskland, kan det også skje her. Vi har fått informasjon om at det kan skje i Tyskland, kan det også skje her.

Fire utfordringer for motstandskraft i et sikkerhets og compliance perspektiv?

- Felles situasjonsbilde
- Sektorprinsippet
- Tilsyn vs. etterlevelse
- Digitalisering og kompetanse
- Samarbeid og samvirke!

Kilder: NRK, The Economist

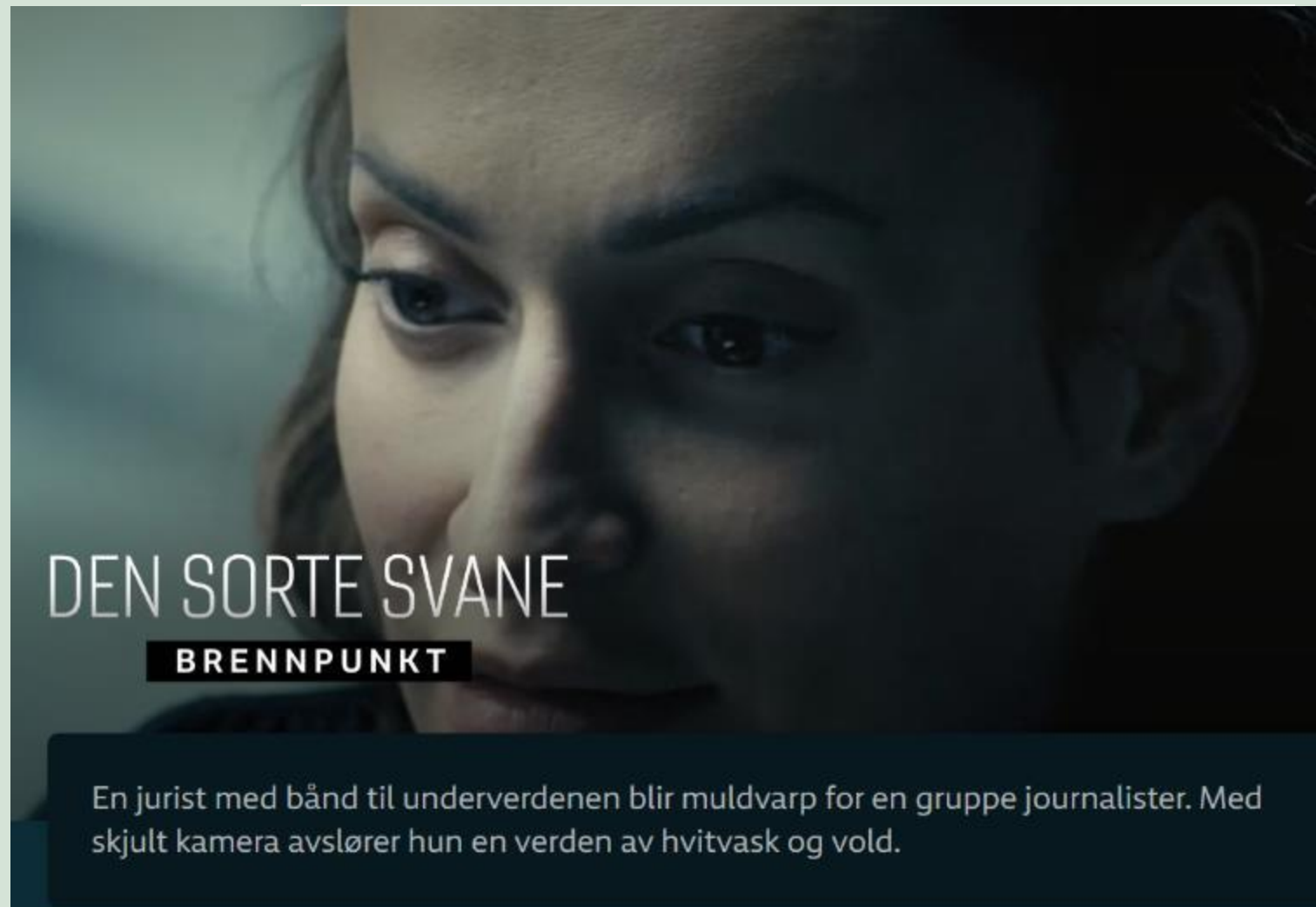

Foto: SNL

«Seier venter den, som har alt i orden – hell kaller man det. Nederlag er en absolutt følge for den, som har forsømt å ta de nødvendige forholdsregler i tide – uhell kalles det.»

Roald Amundsen, Sydpolen. Den norske sydpolsfærd med Fram 1910 – 1912, side 208)

PROGRAM

KL. 10.00-10.05 ► Helene Frihammer, NHO Vestland

Velkommen

KL. 10.05-10.35 ► Næringslivets Sikkerhetsråd NSR | Odin Johannessen

Trusselsituasjonen - Det store bildet

KL. 10.40-11.00 ► Vest Politidistrikt | Enhet for etterretning

Politiets Lokale trusselvurdering med fokus på arbeids- og økonomisk kriminalitet

KL. 11.00-11.10 ► **PAUSE**

KL. 11.15-11.30 ► LO | Trude Tinnlund, LO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.35-11.50 ► NHO | Anne Louise Aarhun Bye, Avd. Direktør arbeidsliv, NHO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.50-12.00 ► Helene Frihammer, NHO Vestland

Spørsmål

KL. 12.00-12.30 ► **Lunsj**

KL. 12.35-13.05 ► Regjeringen | Per Olav Skurdal Hopsø, Statssekretær

Regjeringens tiltak og satsing for et trygt og seriøst arbeidsliv

KL. 13.10-13.30 ► Bedrift fra utsatt bransje | Trond Håkon Nørheim
Adm. Direktør/CEO, Schibsted Distribusjon Vest

Schibsteds vei mot bærekraftige arbeidsforhold i distribusjonsbransjen- Avisbudsaken fra 2023

KL. 13.30-13.40 ► **PAUSE**

KL. 13.40-14.00 ► KS Vestland | Øystein Høyvik, KS Vestland 1 kommune

Hvordan kan strategisk innkjøpsledelse bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet

KL. 14.00-14.15 ► DNB | Knut Erik Friis, Seksjon Financial Crime

DNB etterlyser tiltak mot organisert kriminalitet

KL. 14.15-14.30 ► Samtale med salen | Ledes av Helene Frihammer, NHO Vestland

Hva kan vi sammen gjøre for å bedre situasjonen

Politiets lokale trusselvurdering 2024 Vest pd.

Konferanse mot ø-krim og a-krim
21.11.24

Marthe G. Birkeland
Leder etterretningsseksjonen
Vest politidistrikt

Trusselvurderingens formål

- Opplyse om aktuelle kriminalitetstrusler
- Presentere beskyttelsestiltak
- Oppfordre til å bidra med informasjon

Vest politidistrikt

Trusselvurdering 2024-2025

Offentleg

TV 2024-2025 / Vest politidistrikt / 1. utgave / 1. utgave / 2024

Vest politidistrikt

Trusselvurdering 2024-2025

Offentlig

Trusselvurdering 2024-2025

Forord

Trusselvurdering 2024-2025 er et viktig dokument som gir informasjon om de truslene som kan ramme Vest politidistrikt i 2024-2025.

Vest politidistrikt har gjennomført en grundig analyse av de truslene som kan ramme Vest politidistrikt i 2024-2025. Denne analysen er basert på informasjon fra ulike kilder, inkludert etterretning, offentlige kilder og informasjon fra berørte parter.

Trusselvurdering 2024-2025 er et viktig dokument som gir informasjon om de truslene som kan ramme Vest politidistrikt i 2024-2025.

Trusselvurdering 2024-2025 er et viktig dokument som gir informasjon om de truslene som kan ramme Vest politidistrikt i 2024-2025.

Trusselvurdering 2024-2025 er et viktig dokument som gir informasjon om de truslene som kan ramme Vest politidistrikt i 2024-2025.

Trusselvurdering 2024-2025 er et viktig dokument som gir informasjon om de truslene som kan ramme Vest politidistrikt i 2024-2025.

Trusselvurdering 2024-2025

Trusselvurdering 2024-2025

3. Trusler mot trygge lokalsamfunn

Trusler mot trygge lokalsamfunn er trusler som kan ramme trygge lokalsamfunn i Vest politidistrikt i 2024-2025.

Trusselvurdering 2024-2025

2

3. Digitalisering og trygge lokalsamfunn

Digitalisering er et viktig tema i trusselvurdering 2024-2025, da det kan gi informasjon om de truslene som kan ramme trygge lokalsamfunn i Vest politidistrikt i 2024-2025.

Trusselvurdering

Trusselvurdering 2024-2025 er et viktig dokument som gir informasjon om de truslene som kan ramme trygge lokalsamfunn i Vest politidistrikt i 2024-2025.

Har du blitt utsatt for seksuell trakassering?

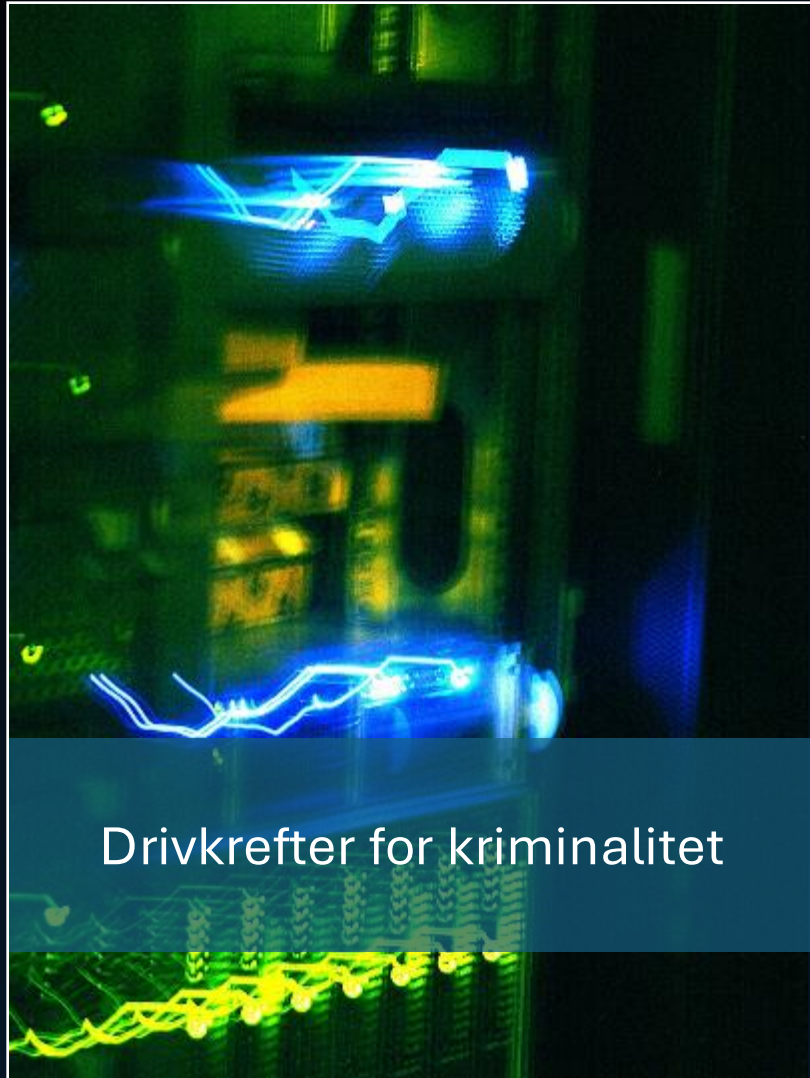
1. Du har blitt utsatt for seksuell trakassering
2. Du har blitt utsatt for seksuell trakassering
3. Du har blitt utsatt for seksuell trakassering
4. Du har blitt utsatt for seksuell trakassering
5. Du har blitt utsatt for seksuell trakassering

Trusselvurdering 2024-2025

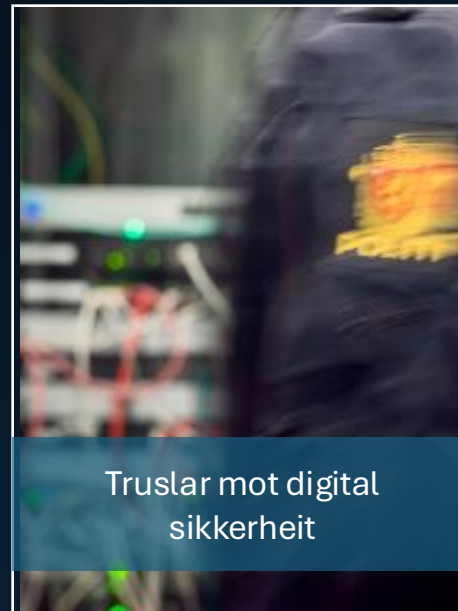
2

Har du blitt utsatt for seksuell trakassering?

Trusselvurdering 2024-2025

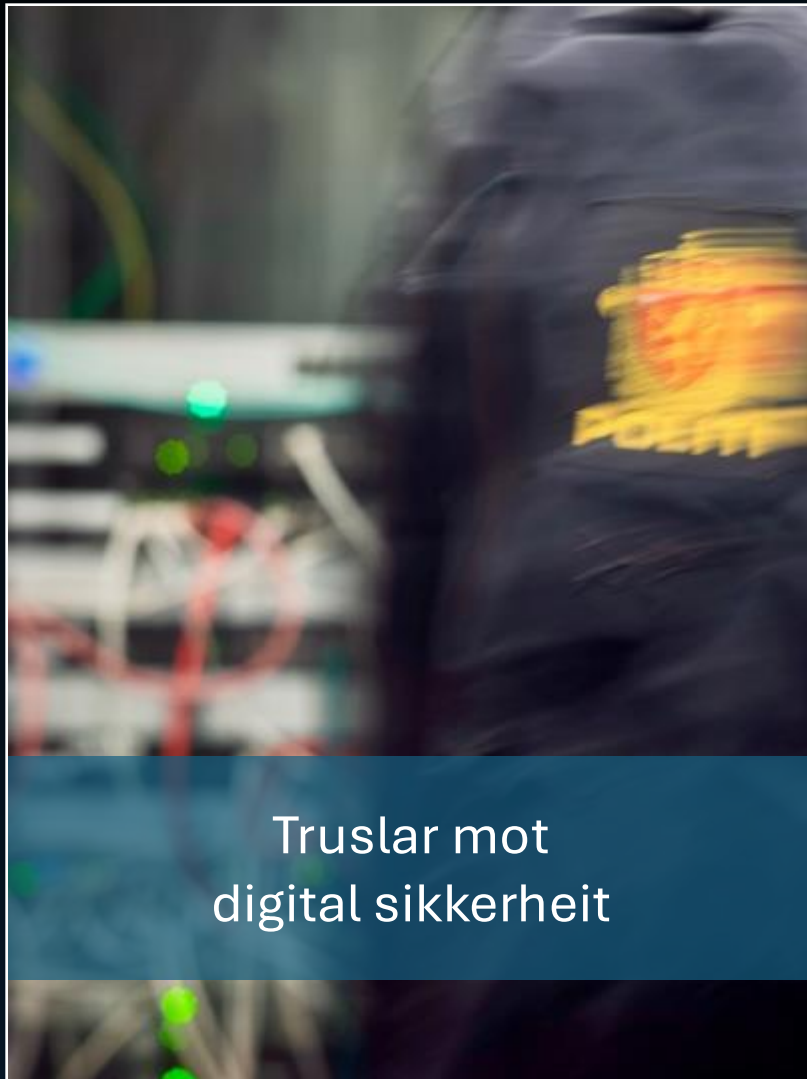
- Sikkerhetspolitiske endringer
- Økt flyktningstrøm
- Kostnadsøkning for innbyggere og næringsliv
- Rusmidler og psykisk uhelse
- Teknologisk utvikling

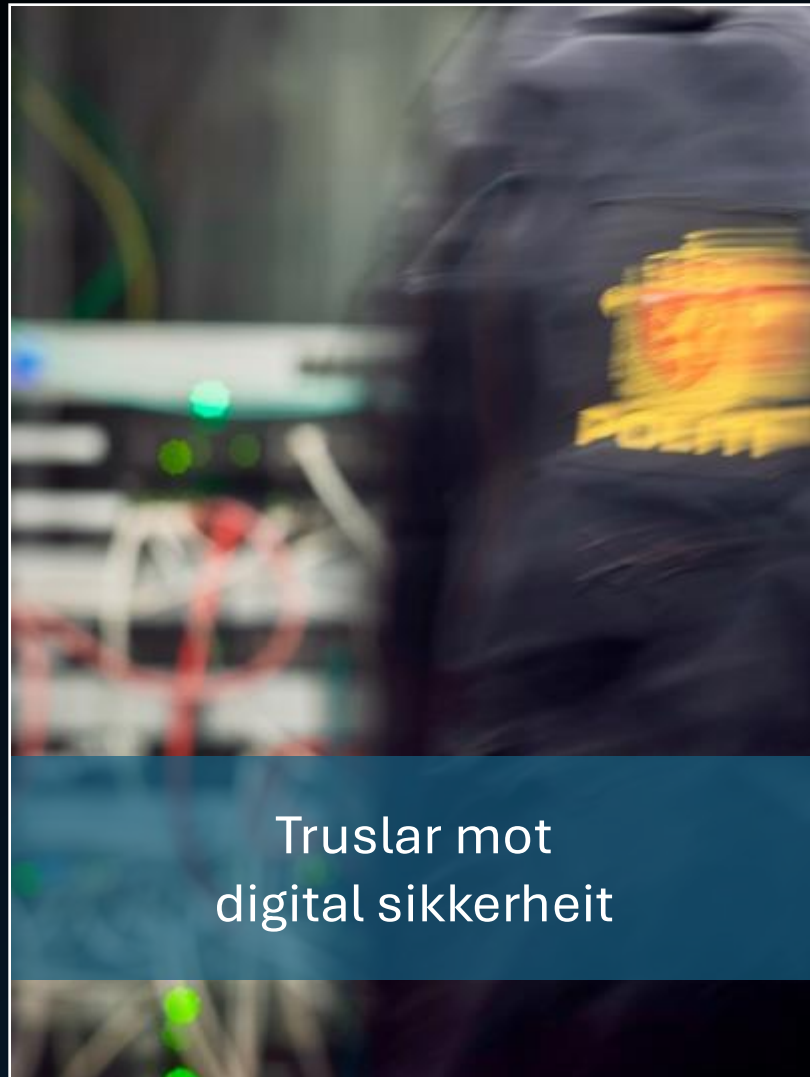

Truslar mot
trygge lokalsamfunn

- Kriminelle nettverk med internasjonale knytninger
- Flere internasjonale en-prosent MC-klubber
- Kriminelle ungdomsmiljøer
- Mobile vinningskriminelle
- Menneskehandel og hallikvirksomhet

- Digital seksuell utpressing- *sextortion*
- Barn og unge som selger egenprodusert seksualisert materiale
- Digital deling av seksualisert eller voldelig materiale
- KI-generert seksualisert materiale
- **Digitale bedrageri**

Råd mot bedrageri på nett

- Ingenting hastar så mye som det framstår. Stopp, tenk, sjekk!
- Banken vil aldri be deg overføre pengar til ein såkalla «sikker» konto
- Logg aldri inn med BankID via lenke i SMS
- Banken og politiet ber deg aldri gi ut BankID-passord, koder, brukarnamn eller anna innloggingsinformasjon over telefon
- Framstår eit tilbod for godt til å vere sant, er det ofte svindel
- Aldri invester pengar via lenker på e-post, Facebook eller andre sosiale medier
- Gjer kontoane dine sikrare med totrinns-autentisering under innlogging

Råda ovanfor er henta frå [Svindel.no](https://svindel.no). Der finn du meir informasjon om korleis du best sikrar deg mot ulike typar svindel.

- Miljø- og dyrekriminalitet
- Arbeidslivskriminalitet
- Fiskeri og havbruk
- Profesjonelle tilretteleggere av økonomisk kriminalitet

Som kjøper av varer eller tenester fra verksemder som driv utan å betale meirverdiavgift eller skatt, risikerer du å bli straffa for medverknad til skattesvik.

Politiet får lite informasjon om økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. På [politiets nettsider](#) kan du sende anonyme tips dersom du mistenker at slik kriminalitet skjer.

Lokal trusselvurdering for Vest pd. finner du på
www.politiet.no

Takk for meg!

Marthe G. Birkeland

marthe.gaugstad.birkeland@politiet.no

PROGRAM

KL. 10.00-10.05 ► Helene Frihammer, NHO Vestland

Velkommen

KL. 10.05-10.35 ► Næringslivets Sikkerhetsråd NSR | Odin Johannessen

Trusselsituasjonen - Det store bildet

KL. 10.40-11.00 ► Vest Politidistrikt | Enhet for etterretning

Politiets Lokale trusselvurdering med fokus på arbeids- og økonomisk kriminalitet

KL. 11.00-11.10 ► **PAUSE**

KL. 11.15-11.30 ► LO | Trude Tinnlund, LO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.35-11.50 ► NHO | Anne Louise Aarhun Bye, Avd. Direktør arbeidsliv, NHO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.50-12.00 ► Helene Frihammer, NHO Vestland

Spørsmål

KL. 12.00-12.30 ► **Lunsj**

KL. 12.35-13.05 ► Regjeringen | Per Olav Skurdal Hopsø, Statssekretær

Regjeringens tiltak og satsing for et trygt og seriøst arbeidsliv

KL. 13.10-13.30 ► Bedrift fra utsatt bransje | Trond Håkon Nørheim
Adm. Direktør/CEO, Schibsted Distribusjon Vest

Schibsteds vei mot bærekraftige arbeidsforhold i distribusjonsbransjen- Avisbudsaken fra 2023

KL. 13.30-13.40 ► **PAUSE**

KL. 13.40-14.00 ► KS Vestland | Øystein Høyvik, KS Vestland 1 kommune

Hvordan kan strategisk innkjøpsledelse bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet

KL. 14.00-14.15 ► DNB | Knut Erik Friis, Seksjon Financial Crime

DNB etterlyser tiltak mot organisert kriminalitet

KL. 14.15-14.30 ► Samtale med salen | Ledes av Helene Frihammer, NHO Vestland

Hva kan vi sammen gjøre for å bedre situasjonen

SMSØ Vestland

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet?

Anne Louise Aartun Bye
21. november 2024

Utfordringsbildet - økonomisk kriminalitet

Melding til Stortinget

Felles verdier – felles ansvar

Styrket innsats for forebygging og bekjempelse
av økonomisk kriminalitet

Seriøse aktører møter utfordringer

Seriøse virksomheter

- Ikke like konkurransevilkår
- Vanskelig å synliggjøre egen seriøsitet

Oppdragsgivere/innkjøpere

- Bidrar ufrivillig til finansiering av kriminalitet

Finansieringsinstitusjoner, offentlige etater

- Svindles på lån og tilskudd

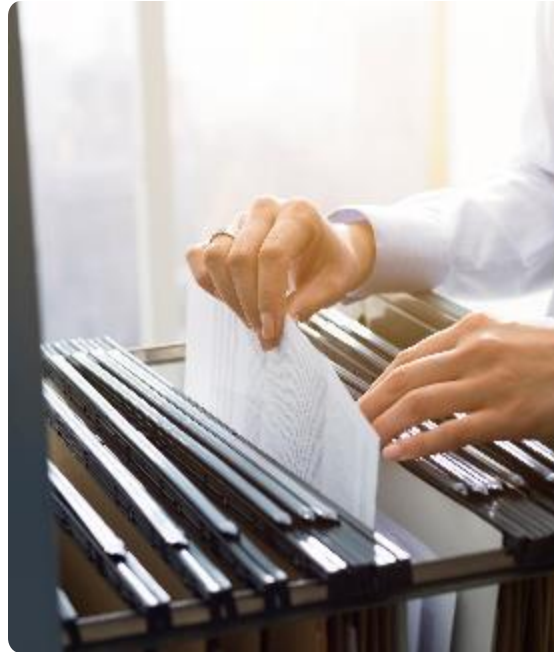

Hvordan bekjempe a-krim og økonomisk kriminalitet

Forebyggende arbeid

- Samarbeid med partene
- SMSØ
- Bransjerettete tiltak

Styrke myndighetenes innsats

- Digitalisering
- Samordning og informasjonsdeling
- Kunnskap, risikobaserte tilsyn, effektive sanksjoner

Seriøse innkjøp

- Offentlig innkjøpsmakt må brukes til å fremme et seriøst arbeidsliv
- Tilgang på virksomhetsdata: sikre bedrifters seriøsitysavtrykk

Mer tilgjengelige seriøsitetsdata er hovednøkkelen

Seriøsitetsinformasjon styrker
de seriøse

Virksomheter kan dokumentere
at de er seriøse

Sikre like konkurransevilkår i
næringslivet

Sikre etterlevelse av gjeldende
regler

Stenge useriøse og kriminelle
ute fra markedet

“

A-krim, sosial dumping og økonomisk kriminalitet bør vurderes samlet for å unngå fragmentering av innsatsen. Disse områdene krever mye av den samme typen kompetanse innen etterretning og etterforsking.

KPMGs evaluering av etatssamarbeidet mot a-krim (2022)

NHO mener:

- Samarbeidet mellom finanssektoren, justissektoren og arbeidslivssektoren må styrkes
- Offentlig og privat sektor må jobbe sammen om løsningene, f.eks. med å få på plass digitale lommebøker der bedrifter og personer får mulighet til å bevise sin seriøsitet

Takk for oppmerksomheten

PROGRAM

KL. 10.00-10.05 ▶ Helene Frihammer, NHO Vestland

Velkommen

KL. 10.05-10.35 ▶ Næringslivets Sikkerhetsråd NSR | Odin Johannessen

Trusselsituasjonen - Det store bildet

KL. 10.40-11.00 ▶ Vest Politidistrikt | Enhet for etterretning

Politiets Lokale trusselvurdering med fokus på arbeids- og økonomisk kriminalitet

KL. 11.00-11.10 ▶ PAUSE

KL. 11.15-11.30 ▶ LO | Trude Tinnlund, LO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.35-11.50 ▶ NHO | Anne Louise Aarhun Bye, Avd. Direktør arbeidsliv, NHO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.50-12.00 ▶ Helene Frihammer, NHO Vestland

Spørsmål

KL. 12.00-12.30 ▶ Lunsj

KL. 12.35-13.05 ▶ Regjeringen | Per Olav Skurdal Hopsø, Statssekretær

Regjeringens tiltak og satsing for et trygt og seriøst arbeidsliv

KL. 13.10-13.30 ▶ Bedrift fra utsatt bransje | Trond Håkon Nørheim
Adm. Direktør/CEO, Schibsted Distribusjon Vest

Schibsteds vei mot bærekraftige arbeidsforhold i distribusjonsbransjen- Avisbudsaken fra 2023

KL. 13.30-13.40 ▶ PAUSE

KL. 13.40-14.00 ▶ KS Vestland | Øystein Høyvik, KS Vestland 1 kommune

Hvordan kan strategisk innkjøpsledelse bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet

KL. 14.00-14.15 ▶ DNB | Knut Erik Friis, Seksjon Financial Crime

DNB etterlyser tiltak mot organisert kriminalitet

KL. 14.15-14.30 ▶ Samtale med salen | Ledes av Helene Frihammer, NHO Vestland

Hva kan vi sammen gjøre for å bedre situasjonen

Arbeidslivskriminalitet som samfunnsproblem

Regjeringens tiltak og satsing for et trygt og seriøst arbeidsliv

Statssekretær Per Olav Skurdal Hopsø
SMSØ Vestland – 21. november 2024

Regjeringens arbeidslivspolitik

- 1. Et trygt og seriøst arbeidsliv
- 2. Sørge for å få folk i jobb– og at de står i jobb

Arbeiderpartiet

Senterpartiet

Et trygt og seriøst arbeidsliv

Fjernet generell adgang til midlertidig ansettelse

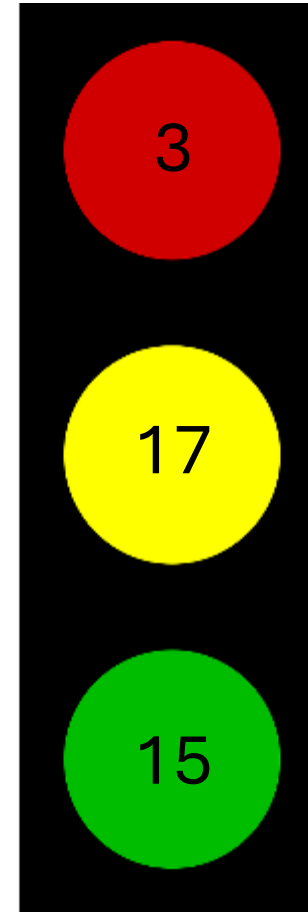
Heltidsarbeid skal være hovedregelen

Rett til fast stilling etter tre års midlertidighet

Drøftingsplikt ved bruk av deltid, midlertidighet og innleie

Innskjerping av reglene for bruk av innleie

Status til handlingsplanen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

Hvorfor en Norgesmodell?

Det offentlige har et særskilt ansvar

Over 700 milliarder kroner årlig på innkjøp

Skal være lett å velge seriøse leverandører

Hva er gjort?

Utvikles i etapper

Første etappe:

bygg- og anleggsnæringen
renholdsbransjen

Forskriftendringer i kraft fra 1. januar 2024

Andre etappe: kontraktsoppfølging

Kontraktsoppfølging: DFØs veileder «beste praksis»

- Publisert august 20

dfø

Anskaffelser.no

Fagsider om offentlige anskaffelser

Kontraktsoppfølging II

Ekstern utredning - bruk av digitale virkemidler i kontraktsoppfølging

Oppfølging av Anskaffelsesutvalget mv.

Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen åpner det nye a-krim senteret i Alta sammen med andre personer. (Foto: Magnus Nilsen / NTB, Marte Mjøs Persen / NTB, og inkluderingsregionene)

Åpnet nytt a-krim senter i Alta

Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen åpnet det nye a-krim senteret i Alta. NAV, Skatteetaten, Tolltaten og politiet skal bekjempe arbeidslivskriminalitet.

04. Nov 2022 • 11:15

Prosjekt • Innvandringskontroll

– Opprettelsen av et a-krim senter i Alta vil gi et godt utgangspunkt for å bekjempe regionen. For å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i samarbeide. Det gir større styrke, og bidrar til å avdekke ulovligheter, sier arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen.

Viktig samordning mot A-krim

Med det nye a-krim senteret i Alta er det dermed åtte a-krim senter rundt om i Norge. I tillegg i Bergen, Stavanger, Oslo, desember i Kristiansund og Trondheim, og de seks

i de områdene hvor a-krim senterene ikke har geografiske nedslagsfelt, har senterene etablert et lokalt a-krim samarbeid. Etaten samarbeider også med andre myndigheter slik som Statens vegvesen, Fiskeridirektoratet, Maritimt og kommunene.

41 anmeldelser var resultatet etter kontrollen mot arbeidslivskrim. Illustrasjonsfoto: A-krim senteret i Oslo

A-krim senter avslørte 13 kriminelle nettverk i Oslo

Det såkalte A-krim senteret i Oslo undersøkte 863 bedrifter i fjor for å avdekke arbeidslivskriminalitet. Det endte med 41 politianmeldelser.

Styrker a-krim samarbeidet i Troms og Finnmark

Fra nyttår utvides dagens a-krim senter i Finnmark til også å omfatte Troms. Det nye navnet blir A-krim senteret i Troms og Finnmark.

Publisert 18.12.23 | Av: Finnmark politidistrikt | Nyhet

Sentefører for a-krim senteret i Troms og Finnmark Magnus Nilsen. Foto: Politiet

Arbeidstilsynets sanksjonsapparat skal utredes

Rekordmange overtredelsesgebyr: – Ulykkespotensialet er stort

Aldri før har Arbeidstilsynet vedtatt like mange overtredelsesgebyr til norske bedrifter som i fjor. To av tre gikk til byggebransjen. Nå kan strafferammen bli økt.

Arbeidstilsynet

- Lovproposisjon for å øke overtredelsesgebyr fra 15G til 50G er vedtatt.
- Høring om Arbeidstilsynets virkemiddelapparat i bredt.

Regjeringens tiltak mot økonomisk kriminalitet

PROGRAM

KL. 10.00-10.05 ▶ Helene Frihammer, NHO Vestland

Velkommen

KL. 10.05-10.35 ▶ Næringslivets Sikkerhetsråd NSR | Odin Johannessen

Trusselsituasjonen - Det store bildet

KL. 10.40-11.00 ▶ Vest Politidistrikt | Enhet for etterretning

Politiets Lokale trusselvurdering med fokus på arbeids- og økonomisk kriminalitet

KL. 11.00-11.10 ▶ PAUSE

KL. 11.15-11.30 ▶ LO | Trude Tinnlund, LO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.35-11.50 ▶ NHO | Anne Louise Aarhun Bye, Avd. Direktør arbeidsliv, NHO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.50-12.00 ▶ Helene Frihammer, NHO Vestland

Spørsmål

KL. 12.00-12.30 ▶ Lunsj

KL. 12.35-13.05 ▶ Regjeringen | Per Olav Skurdal Hopsø, Statssekretær

Regjeringens tiltak og satsing for et trygt og seriøst arbeidsliv

KL. 13.10-13.30 ▶ Bedrift fra utsatt bransje | Trond Håkon Nørheim
Adm. Direktør/CEO, Schibsted Distribusjon Vest

Schibsteds vei mot bærekraftige arbeidsforhold i distribusjonsbransjen- Avisbudsaken fra 2023

KL. 13.30-13.40 ▶ PAUSE

KL. 13.40-14.00 ▶ KS Vestland | Øystein Høyvik, KS Vestland 1 kommune

Hvordan kan strategisk innkjøpsledelse bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet

KL. 14.00-14.15 ▶ DNB | Knut Erik Friis, Seksjon Financial Crime

DNB etterlyser tiltak mot organisert kriminalitet

KL. 14.15-14.30 ▶ Samtale med salen | Ledes av Helene Frihammer, NHO Vestland

Hva kan vi sammen gjøre for å bedre situasjonen

Schibsteds vei mot bærekraftige arbeidsforhold i distribusjonsbransjen - Avisbudsaken 2023

Samarbeidskonferanse mot økonomisk- og arbeidslivskriminalitet

Bergen, 21.11.2024

Agenda

Introduksjon - kort om Schibsted Distribusjon Vest

Storkontrollen og A-krim funnene

Utfordringene vi stod overfor

Våre handlinger og tiltak

Resultater og fremgang

Refleksjoner, lærdommer og veien videre

Oppsummering og spørsmål

160 år med distribusjonserfaring

Schibsted Distribusjon Vest leverer aviser, magasiner og småpakker til de fleste husstander på Vestlandet

Aviser

Netthandels-
pakker

Magasiner

Gjenbruks-
pakker

Vi jobber på natten og leverer før kl. 07.00

Avisbudsaken fra 2023

Vi hadde over tid rigget oss med gode rutiner for periodisk leverandørkontroll og fokus på vår påseplikt som oppdragsgiver

...men så kom storkontrollen fra A-krim.

Bilder fra mediedekningen

Storaksjon i natt: Her blir nesten 100 avisbud stoppet og kontrollert

– Det er skremmende dårlig kvalitet på kjøretøyene.

A-krim om Schibsteds avisbud i Bergen: – Klare indikasjoner på arbeidslivskriminalitet

Schibsted får kritikk for ikke å ha fast ansatte avisbud.

Schibsted legger om distribusjonen etter massiv kritikk

A-krim senteret avdekket nylig klare indikasjoner på arbeidslivskriminalitet og svart arbeid blant leverandørene til Schibsted Distribusjon Vest (SDV). Nå lover SDV blant annet å ansette langt flere i fast stilling.

Schibsted tar grep etter brudd på arbeidsmiljøloven

– Vår øyeblikkelige prioritet er å rydde opp, sier Schibsted Distribusjon Vest-direktør.

Schibsted

Kort om kontrollen og funnene som ble delt i media

Like ved vår terminal i Eidsvåg ble kontrollen utført sent torsdag kveld og natt til fredag 29.sep.

100 av våre underleverandører og deres kjøretøy ble kontrollert

53 virksomheter ble kontrollert

På tidspunktet for kontrollen har avd. Bergen en driftsmodell med underleverandører og ingen egne ansatte sjåfører

- 26 av virksomhetene skylder skatt og mva.
- Arbeidstilsynet mistenker brudd på bestemmelser om arbeidstid, manglende overtidsbetaling og manglende arbeidskontrakter. Arbeidstilsynet vil følge opp 20 av virksomhetene
- En tredjedel av sjåførene, som opplyste å være ansatt hos underleverandører, har ikke fått innmeldt lønn. De er heller ikke registrert i Aa-registeret
- Flere sjåfører opplyste å være under opplæring uten lønn. Nav vil også følge opp flere saker
- Det er virksomheter som ikke er registrert i Mva-registeret
- 78 prosent av sjåførene har utenlandsk statsborgerskap

I dag ønsker jeg å vise hvordan vi har tatt grep i lys av A-krim funnene

- Vårt mål er å ta ned risiko for avvik i leverandørkjeden ved å intensivere kontroller og sikre gode arbeidsforhold for sjåfører

Utfordringene vi stod ovenfor

I kontrollene av underleverandører ble følgende hovedutfordringer avdekket:

- Lange arbeidsdager og presset arbeidshverdag for sjåførene
- Manglende oppfølging av arbeidsforhold og kjøretøyenes tilstand
- Brudd på arbeidsmiljøloven og uregelmessigheter med skatter og avgifter

Våre handlinger og umiddelbare tiltak

- Funnene i storkontrollen var uakseptable og det var kritisk å ta grep for å rydde opp
- Vi anerkjente at svakheter i våre interne kontrollrutiner har muliggjort avvik uten at vi har oppdaget dem
- Vi styrket våre daglige kontrollrutiner på terminalen med Id-sjekk av sjåfører, kontroll mot kontrakt på oppdraget og kjøretøykontroll
- Våre periodiske leverandørkontroller ble utvidet til halvårlige revisjonsmøter med dokumentkontroll knyttet til påseplikten som oppdragsgiver
- Vi gjennomførte samarbeidsmøter med A-krim og etatene for å få bistand til forbedringstiltak og forebyggende tiltak

Og vi endret driftsmodellen

Det ble gitt tilbud om fast ansettelse til alle sjåførere som opererer uten avvik og brudd på retningslinjer

Våre planer for ytterligere forbedringer

- Vi har etablert modell for risikovurdering av alle våre underleverandører
- Evaluere internkontrollrutiner og tilpasse behov for varierte kontroller
- Samarbeid med Fellesforbundet og krav om tariffavtale - Avisbudavtalen
- Startet dialog med Skatteetaten med mål om samarbeidsavtale
- Aktiv bruk av **einnsyn.no** i vårt videre kontrollarbeid
- Vurdere bruk av KI i kontrollarbeidet for å forenkle og effektivisere
- Ta i bruk HMS-kortordning i varebilsegmentet når dette blir vedtatt innført

Resultater og fremgang

Positive endringer som har skjedd siden kontrollen:

- ✓ 25 leverandøravtaler er avsluttet og har gitt redusert risiko for avvik
- ✓ Vi har ansatt 40 sjåfører i faste stillinger
- ✓ Det er kun egne ansatte på terminalen i Eidsvåg som klargjør før distribusjon
- ✓ Andel nyere kjøretøy har økt vesentlig og utslippsfrie kjøretøy prioriteres
- ✓ Vi har investert i flere el-varebiler til våre fast ansatte sjåfører

Refleksjoner og lærdommer av prosessen

- Erkjennelse av at periodiske kontrollrutiner ikke er tilstrekkelig
 - Gode daglige kontrollrutiner er avgjørende og burde vært på plass tidligere
 - Viktigheten av utvidet samarbeid med myndigheter og fagforeninger
 - Utstrakt vilje til kontinuerlig forbedring for å sikre at slike situasjoner ikke oppstår igjen
- Tross funnene i kontrollen må det nevnes at mange av våre underleverandører har hatt et langsiktig og godt samarbeid. Oppdragene deres er utført på en pålitelig og ærlig måte

Oppsummering

- Storkontrollen har hatt en viktig effekt på våre tiltak og forbedringsarbeid
- Vi er ikke i mål, men har tatt ned risiko i leverandørkjeden
- Prosessen med å ansette flere sjåførere vil fortsette
- Vi bygger kultur for årvåkenhet, være nysgjerrig og ha en sunn skepsis
- Fokus på god veiledning til våre underleverandører for å redusere avvik

Spørsmål ?

Takk for
oppmerksomheten!

Kontaktinfo
Trond Håkon Norheim
thn@schibsted.no

PROGRAM

KL. 10.00-10.05 ▶ Helene Frihammer, NHO Vestland

Velkommen

KL. 10.05-10.35 ▶ Næringslivets Sikkerhetsråd NSR | Odin Johannessen

Trusselsituasjonen - Det store bildet

KL. 10.40-11.00 ▶ Vest Politidistrikt | Enhet for etterretning

Politiets Lokale trusselvurdering med fokus på arbeids- og økonomisk kriminalitet

KL. 11.00-11.10 ▶ PAUSE

KL. 11.15-11.30 ▶ LO | Trude Tinnlund, LO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.35-11.50 ▶ NHO | Anne Louise Aarhun Bye, Avd. Direktør arbeidsliv, NHO

Har vi riktig politikk til å møte økonomisk kriminalitet i arbeidslivet

KL. 11.50-12.00 ▶ Helene Frihammer, NHO Vestland

Spørsmål

KL. 12.00-12.30 ▶ Lunsj

KL. 12.35-13.05 ▶ Regjeringen | Per Olav Skurdal Hopsø, Statssekretær

Regjeringens tiltak og satsing for et trygt og seriøst arbeidsliv

KL. 13.10-13.30 ▶ Bedrift fra utsatt bransje | Trond Håkon Nørheim
Adm. Direktør/CEO, Schibsted Distribusjon Vest

Schibsteds vei mot bærekraftige arbeidsforhold i distribusjonsbransjen- Avisbudsaken fra 2023

KL. 13.30-13.40 ▶ PAUSE

KL. 13.40-14.00 ▶ KS Vestland | Øystein Høyvik, KS Vestland 1 kommune

Hvordan kan strategisk innkjøpsledelse bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet

KL. 14.00-14.15 ▶ DNB | Knut Erik Friis, Seksjon Financial Crime

DNB etterlyser tiltak mot organisert kriminalitet

KL. 14.15-14.30 ▶ Samtale med salen | Ledes av Helene Frihammer, NHO Vestland

Hva kan vi sammen gjøre for å bedre situasjonen

Korleis kan strategisk innkjøpsleiing bidra til bekjempe arbeidslivskriminalitet?

21.11.24; Samarbeidskonferanse SMSØ Vestland

Anne-Merete Vabø Haugane, kommunalsjef for organisasjon og beredskap i Øygarden kommune

Øystein Høyvik, spesialrådgjevar i KS Vest-Norge

*«Ein sjølvstendig, effektiv
nyskapa og kommunesektor»*

Innhold

- KS Vestland
 - Korleis kan ein kommune arbeide strategisk med anskaffingar for å redusere arbeids- og økonomisk kriminalitet – heilt overordna
- Øygarden kommune
 - Tankar kring oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår, omstillinga i kommunane og moglege risikoar og moglegheiter

(Foto: Shutterstock)

TILLIT

KS Folkevalgtprogram

23 ~ 27

KS FOLKEVALGTPROGRAM

AKTIVITETER

Basisprogram

2 dager i kommunestyret/
fylkeetinget/bydelsutvalget

Ny agenda for
kommuneplanens
samfunnsdel

Temadager

E-læring for nye
folkevalgte

Faglig opplegg for de
obligatoriske rådene

Ordførerprogram
sammen med
kommunedirektørene

FAGLIGE RESSURSER

Tillit

Digital bok på ks.no
Trykt utgave kjøpes fra KF

Filmer

Powerpoint & metodikk

Artikler på ks.no

Podcast

Webinarer

TEMADAGAR

Modular og innhald

POLITIKK OG ADMINISTRASJON

Fordjupning i tema fra basisdagane

- Samspelet mellom folkeadministrasjon
- Demokratiske utfordringar
- Samspelet med lokal- og regionalsamfunnet
- m.m.
- Fleire aktuelle tema

ETIKK OG HABILITET

Fordjuping av tema om habilitet og etikk frå basisdagane med fokus på:

Etikk og habilitet i folkevaldrollen

- Habilitet og rett
- Folkevald lei
- Dilemmatre
- Etikk og korrupsjonsar
- Status, utfo
- Korleis er d
- Dilemmatre
- Gode råd for etikkarbeid
- m.m.

PLAN OG SAMFUNNSUTVIKLING

Fordjupning i kommunen

rolle som samfunnsutviklar:

- Samanhengene i det kommunale plan
- Samfunnsdelen som styringsverk
- Bærekraftig arealutvikling:
- Arealreknskap i kommunaplane
- Lokalpolitisk handlingsrom
- Politisk eigarskap til planlegging
- Nasjonale og regionale rammer
- Berekraftsmåla og medverknad
- m.m.

KOMMUNEØKONOMI

Temadag om kommuneøkonomi med fokus på sammenhengene i kommunesektorens økonomi og innsikt i eigen økonomiforvaltning:

- Inntektssystemet
 - Skatteutjamning
 - Utgiftutjamning
 - Regionalpolitisk tilskott m.m.
- Inntekter og tenestetilbud
- Økonomisk handlingsrom
- Økonomiforvaltning:
 - årshjul
 - budsjett
 - økonomiplan
 - framskrivinger etc.

NÆRINGSUTVIKLING

«Næringsaktive kommunar» med fokus på :

- Kommunen sin rolle
- Kartlegging av konkurranse
- Kva som skal til
- Samspelet med
- m.m.

EIGARSTYRING OG INTERKOMMUNALT SAMARBEID

Modul om eierstyring og selskapsleiing, selskapsformer og kontroll

Fokus på:

- Kva organiseringsformar fin
- Kva inneber eigarrolla?
- Hva inneber god eigars
- Lovverk og juridiske ran
- Korleis utøve folkevald
- Samspelet mellom polit
- i eierstyring og selskaps

SAMFUNNSIKKERHEIT OG BEREDSKAP

Temadag om samfunnsikkerheit og beredskap blir stadig meir aktuelt i kommunane med utgangspunkt i sektorens utfordringsbilete.

Aktuelle tema:

- Kartlegging av risiko
- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Informasjonssikring og teknologi
- Interkommunalt beredskapssamarbeid
- Verktøy og rettleiarar
- m.m.

Kven er KS?

Kven er KS?

Våre roller

Strategisk innkjøpsleiing for å nå ynskt samfunnsutvikling

Kommunen sine oppgåver og roller

- Vera ein demokratisk aktør
- Yta offentlege tenester
- Driva samfunnsutvikling
- Utøva mynde

Arbeidsgjevar for dei tilsette

23 ~ 27

Foto: Shutterstock

Utfordringar for kommunal sektor

Trongare økonomi
krev tøffare
prioriteringar

Mangel på
kompetanse og
arbeidskraft

Demokratiet
under press

Kort tid for kutt i
utslepp, byggja ut
ny energi, sikra
naturmangfald

Auka helse- og
omsorgsbehov

Digitaliserings-
arbeidet er for lite
samorda

Fleire står
utanfor arbeids-
og samfunnslivet

Aukande risiko for
krisar og
uønskte
hendingar

KOMMUNESKTORENS POLITISKE
PRIORITERINGER

2427

Inkluderende
arbeids-
og
samfunnsliv

Bærekraftig
velferd

Sterkt
lokaldemokrati

Grønn fremtid

Trygt og
sikkert
samfunn

Grønn fremtid

Kommuner og fylkeskommuner vil:

- Styrke arbeidet med lokal og regional samfunnsutvikling
- Være pådriver for bærekraftig arealbruk
- **Bruke innkjøpsmakten bevisst og strategisk**
- Omstille til klimatilpasset lavutslippssamfunn
- Bidra til å sikre grønn energi
- Fremme bærekraftig verdiskaping

5.1.3 Bruke innkjøpsmakten bevisst og strategisk

- skape innovasjon og grønne løsninger gjennom anskaffelser, og utnytte mulighetene som ligger i anskaffelsesregelverket og virkemiddelapparatet til å kjøpe bedre produkter og tjenester
- være aktiv markedsutvikler for bærekraftige løsninger, gjerne i samarbeid med andre kommuner
- være bevisst teknologiens og produksjonsforholdenes påvirkning på klima, miljø og sosiale forhold
- anskaffe utslippsfrie løsninger i kollektivtransporten

Debattheft 2025

Fra forventning til virkelighet

? KS spør

Folkevalgte

1. Hvordan kan dere som folkevalgte redusere og håndtere forventningsgapet gjennom aktiviteten i de politiske organene (kommunestyre/fylkesting og underliggende organer) og samspillet med administrasjonen?
2. Hvordan kan KS bistå i dette arbeidet i den enkelte kommune og fylkeskommune?

Innbyggere

3. Hvordan kan dere som folkevalgte bidra til å skape forståelse i befolkningen og lokalsamfunnet for at ressursene er begrenset og at dette tvinger frem tøffere prioriteringer og alternative løsninger?

Nasjonale myndigheter

4. Hva vil være de viktigste budskapene KS kan bringe inn i dialogen med nasjonale myndigheter for å redusere statlig detaljstyring, gi mer fleksibilitet og øke handlingsrommet lokalt innenfor velferdsområdet?

Her ønsker KS også innspill og eksempler på hva som utfordrer handlingsrommet lokalt, herunder lovkrav/ forskrifter, rundskriv/veiledere, normer/kompetansekrav, tilsyn/kontroll, ny ansvarsfordeling mellom kommune/fylkeskommune/stat, kompetanse- og kapasitetsstøtte og liknende.

De folkevalgtes roller

De folkevalgtes roller

De folkevalgtes roller

De folkevalgtes roller

De folkevalgtes roller

Samanhengane i det kommunale plansystemet:

Strategisk

KOMMUNEPLAN
Samfunnsdel og arealdel

**KOMMUNAL
PLANSTRATEGI**

Strategisk utdjuping Delmål og tiltak

**KOMMUNEPLAN
TEMA**
Strategiar, temaplanar,
handlingsplanar

Kommuneplan
areal

Område- og
detaljregulering

Prioritering

KOMMUNEPLANENS HANDLINGSDEL
med økonomiplan

Leiarrolla til kommunedirektøren/leiargruppa

Kommunedirektøren har eit drifts- og samordningsansvar for

Tenesteutvikling

Organisasjonsutvikling

Samfunnsutvikling

Økonomistyring

Etter mål som kommunestyret set

Leiing handlar også om å laga større prosessar og leggja til rette for meistring, motivasjon og utvikling av kompetanse.

Planleggingshjulet

Visjon og verdjar

Sunnfjord kommune er ein ny kommune, og ønsker å bruke visjon og verdjar som gode verktøy for å sjå heile den nye kommune som ein heilskap. Visjonen og verdiane hjelper oss i å gå i same retning og i å prioritere.

Visjonen peikar framover, og gjev retning, men den fungerer også kvar dag.

Anskaffelsesstrategi

Skal vise veivalg, mål og prioriterte tiltak for anskaffelsesfunksjonen

Kartlegge nåsituasjonen	Sette mål eksempler	Prioritere tiltak
Kontraktsportefølje • Antall avtaler, verdi på kontraktene og varighet • Hvem eier, inngår, bruker og følger opp kontraktene?	• Avtaler $\geq 500\ 000$ kr skal ha min to oppfølgingsmøter pr år	
Spend • Hvem kjøper hva og hvor mye? • Hvor mangler det avtaler?	• Avtaledekning skal være 80%	
Leverandører • Antall • Omsetning	• Antall leverandører skal reduseres med 50%	
Gjennomføring av anskaffelser • Hvem kjøper og hvordan gjøres det? • Har vi beskrevne rutiner, brukes KGV? • Følges regelverket?	• Alle konkurranser skal gjennomføres i KGV • 100% konkurranse på kjøp $\geq 100\ 000$ kr	
Klima/miljø, sosialt ansvar, innovasjon, A-krim • Har vi rutiner og retningslinjer som ivaretar dette?	• Etablere rutiner der det mangler	

Prosjektstyring av anskaffelser

Ledelse

Delegere budsjett
 Strategiske føringer
 Sikre ressurser

Måle gevinstrealisering
 Måle effekt

Prosjekteier

Avklare budsjett
 Sette mål

Godkjenne behovsmelding
 Identifisere effekt

Rapportere gevinst

Sikre at resultat=budsjett

Behovshaver

Beskrive behovet
 Vurdere fremtidig effekt

Konkretisere behovet
 Sette absolutte krav

Avklaringer

Evaluere og kåre vinner
 Implementere

Leveranse iht Kontrakt
 Rapportere gevinster

Bruker

Gi innspill
 Identifisere behovet

Forventet resultat

Teste
 Gi tilbakemelding

Ta i bruk

Anskaffelser

Beskrive reelle behov
 Hente innspill

Velge konkurranseform
 Risikovurdere

Sikre konkurranse

Sikre god evaluering
 Sikre implementering

Byggherrerepresentant
 Kontraktsoppfølging
 Rapportere gevinster

Leverandører

Innspill føringer
 Forberede for tilbud

Innspill på muligheter,
 krav, føringer,
 gevinster/effekt

Tilbud

Grensesnittsavtale
 Implementere

Rapportere effekt
 Innovasjon i kontrakt
 Levering iht Kontrakt

Handlingsrom for politikere
 og toppledelse

Handlingsrom for politikere
 og toppledelse

Takk for oss

Samarbeidskonferanse mot økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet

i regi av SMSØ Vestland

Samarbeid mot svart økonomi

